

досягнути поставленої мети й успіху. Годинник невпинно веде відлік часу. До чого? До перемоги? До перемир'я? До поразки? Завтрашній день очікує наших сьогоднішніх рішень!

УДК 316.4

Мардинавка О.; Назаревич Л., канд. філол. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВІДМОВА УКРАЇНЦІВ ВІД СИМВОЛІВ, ЯКІ АСОЦІЮЮТЬСЯ З РОСІЄЮ

Анотація. Дослідження присвячено опису змін у сприйнятті українцями всього, що пов'язане з російським світом. Зосереджено увагу на спостереженні за фактами відмови та відсторонення від символів, які викликають асоціації з країною-агресоркою. Наведено чимало прикладів того, як у різних сферах життя українці нетерпляче ставляться до ворожого маркування, мови, пам'ятників і псевдокультури. Доведено адекватність таких дій громадянами України. Описовий та емпіричні методи лягли в основу нашої праці.

Ключові слова: символи війни, російська агресія, російсько-українська війна, пам'ятники, самоідентичність

Mardynavka O.; Nazarewycz L., Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluja National Technical University, Ukraine

REFUSAL OF UKRAINIANS FROM SYMBOLS ASSOCIATED WITH RUSSIA

Abstract. The research is dedicated to describing the changes in Ukrainians' perception of everything related to the Russian world. Attention is focused on observations regarding the rejection and distancing from symbols associated with the aggressor country. Numerous examples are provided of how Ukrainians impatiently react to hostile labeling, language, monuments, and pseudo-culture across various spheres of life. The adequacy of such actions by Ukrainian citizens is demonstrated. Descriptive and empirical methods underpin our work.

Keywords: war symbols, Russian aggression, Russo-Ukrainian war, monuments, self-identity.

Вже тривалий період ми щоденно стаємо свідками звірств окупантів, які вже не одне століття не полишають Україну у намаганнях підкорити наш народ. Відповідно у свідомості українців формується відповідна рефлексія на все російське (авт. – далі у тексті топоніми Росія / Російська Федерація / Московія писатимемо з малої літери: **росія / рф / московія**). **Предметом** дослідження нашої праці є протидія людської свідомості тому, що асоціюється з нашим ворогом.

Наше завдання — розглянути яким чином населення нашої держави, яка перебуває у стані активної війни, усуває всі згадки про московію, яка і є причиною збройного конфлікту. Мета — дослідити те, як українці сприймають мову знаків і символів, зокрема маркування ворожої техніки, що переросли у маркер росіянізму, а також, яких змістових наповнень надають раніше звичним речам та як реагують на зміни.

Щоб глибше зрозуміти та оцінити вплив війни на звичне життя українського суспільства, ми застосували метод спостереження за людьми, їхньою поведінкою в соцмережах, вдалися до поверхневого аналізу певних статистичних даних, а крім того, ознайомилися з працями медіаексперта Олексія Ковжуна та письменника й військовослужбовця Ігоря Мітрова. Це дасть уявлення про те, що змінилося у свідомості українців в площині сприйняття символів під час війни.

В 2014 році відбулося вторгнення російських військ на територію нашої держави. 22 лютого 2022 р. президент Росії Путін В. В. оголосив воєнну спецоперацію — повномасштабну війну.

Війна суттєво вплинула на людей, постійний стрес – те що супроводжує кожного громадянина нашої держави. Агресію українці акумулюють у продуктивну дію: підтримують

ЗСУ донатами, плетуть маскувальні сітки, волонтерять і відмовляються від усього, що бодай трохи нагадує про північного сусіда.

Кількість україномовних українців за перший рік повномасштабного вторгнення збільшилася з 64% до 71%, що є неабияким прогресом [1]. Тобто внаслідок злодіянь РФ майже три мільйони українців переглянули своє ставлення щодо мови. Українські бренди уникають використання колірної гами російського прапора, проводять ребрендинг щодо назв продуктів, які поєднанні з російським звучанням, демонтують російські пам'ятники як сліди російської культури в містах і селах України. У свідомості українців культура з московії не є культурою, а радше небезпекою. Підтверджує цю думку медіаексперт Олексій Ковжун. Саме так мислить суспільна більшість, що свідчить про повне знищення комплексу меншовартості.

Ще однією всеукраїнською реакцією на звірства російської армії є те, що українці в соцмережах, у приватному листуванні, навіть у публічних заявах пишуть назву держави, яка пішла на нас війною, з маленької букви, що є очевидним виявом зневаги. Національна комісія зі стандартів державної мови схвалила такі кроки [2]. Лють до рф реалізовується і в освітньо-науковому процесі: не лише в зневазі до назви росія, а й у відмові від російських книжок та читання російської класики. Так, військовослужбовець, літературознавець, поет І. Мітров у інтерв'ю Н. Корнієнко акцентував на важливості присутності кордону з російською культурою передусім у своїх головах: «... варто розуміти, що Достоевського треба кенселити не через те, що він поганий письменник, а Чайковського – що він поганий композитор. Їх треба кенселити через те, що вони російські. Тому що все російське має бути закенселене, бо це вимога нашого часу» [3].

Росія використовує символи «z» і «v», ними росіяни маркують окупаційну техніку. Це стало культовим для росіян та ненависним для українців. Ці літери латинського алфавіту ми можемо часто побачити на афішах, плакатах, рекламних вивісках, на назвах брендів, гуртів. Українці не завжди миряться з цим — у навчальному процесі використовують альтернативні способи запису літери «z», які зображені на Рис. 1.

Такі зміни спостерігаємо у царині фізики, хімії та математики. Наприклад, при позначенні зарядового числа або комплексного опору, та роботі з тривимірним простором, а саме віссю аплікату. Зазвичай такі зміни ініційовані самими викладачами, однак мають значну підтримку серед учнів та студентів.

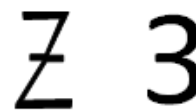

Рис. 1

Як показує практика, здобувачі знань таким чином проявляють свій розрив з усім російським. Такі зміни спричинені виправданим бажанням стерти все, пов'язане з окупантом і є проявом непокірного духу та національної свідомості українців. Варто зауважити, що це радше надуманий спосіб непокори агресору, але прагнення до цього з часом переростає у важливіші вчинки. Звісно, не йдеться про ненависть до букв латинського алфавіту. Це історія про боротьбу з ворожими символами. Це доволі не складно довести. На уроках англійської у школах під час вивчення алфавіту ніхто не уникає букви «z», адже вона не є уособленням зла, якщо ставитися до неї, як до звичайної букви латинського алфавіту. Тож уникається виключно ворожий символ.

Багато що змінилося в житті кожного українця з початком повномасштабної війни. Наша свідомість трансгресувала у те, що попри горе може розвивати власну культуру. Українці нарешті збагнули, що ми з росіянами — не один народ та усвідомили ціну свободи та суб'єктності. Українцем бути не соромно, а поважно! Громадяни України навчилися діяти осмислено, ідентифікуючи все російське, або хоча б те, що асоціюється з РФ, як вороже, крім того, вони відрікаються від цього. Ми можемо по-різному трактувати певні явища, адже це і є одним із принципів індивідуальності [4]. Головне, що це не роз'єднує українське суспільство, адже нам як ніколи потрібна єдність для подолання ворога. Кожен свідомий громадянин бачить ситуацію по-різному, але мета у всіх одна, міцна, незалежна, багата Україна. За два роки війни

ми показали свою незламність фізичну і духовну. Війна триває, тому кожен повинен продовжувати працювати, здобувати освіту, говорити правду про Україну, бо ми є рушійною силою та опорою нашої держави.

Джерела та література

1. Свобода Р. За рік в Україні кількість українськомовних зросла до 71% – опитування. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukrayinska-mova-opytuvannya/32311809.html> (дата звернення: 28.12.2023).
2. Тепер офіційно слово «росія» можна писати з маленької літери » Профспілка працівників освіти і науки України. Профспілка працівників освіти і науки України. URL: <https://pon.org.ua/novyny/10585-teper-oficiino-slovo-rosiia-mozhna-pysaty-z-malenkoi-litery.html> (дата звернення: 28.12.2023).
3. Корнієнко Н. Ігор Мітров: божественний поет на війні перетворюється у звичайного солдата. Читомо : *Культура читання і мистецтво книговидавництва*. URL: https://chytomo.com/ihor-mitrov-koly-ia-chuiu-slovspoluchennia-rosijska-kultura-ruka-odrazu-tiahnetsia-do-kulemeta/?fbclid=IwAR3_FJHjoM23wRWV_aFxFs75adD2D23SRz1ZJyQdcTnkU_vw4QbC5cD3S4 (дата звернення 07. 02. 2023)
4. Людина в сучасному соціумі. DSpace at West Ukrainian National University. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/559/1/людина%20у%20сучасному%20соціумі.pdf> (дата звернення: 29.12.2023).

УДК 37.015.3:159.922.7”364”

Мешко Г., д-р пед. наук, проф.; Мешко О., канд. психол. наук, доц.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

ТРИВОЖНІСТЬ ЯК СУБ’ЄКТИВНИЙ ПРОЯВ ЕМОЦІЙНОГО НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ УЧНІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація. Дослідження присвячено проблемі емоційного неблагополуччя учнів під час війни та тривожності як його суб’єктивному прояву. Проаналізовано різні підходи до трактування поняття «тривожність». За результатами проведеного дослідження, які засвідчили зниження показників емоційного благополуччя учнів та підвищення рівня їх тривожності, визначено аспекти діяльності педагогів щодо підтримки учнів під час війни та подолання їх тривожності. Встановлено, що важливими умовами подолання тривожності учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя є створення психологічно безпечного освітнього середовища, сформованість психотерапевтичної позиції педагога та його емоційно-етичної і психологічної компетентностей. Вказано на доцільність застосування методів індивідуальної та групової ігрової терапії й арттерапії, проведення тренінгів зниження рівня тривожності, тренінгів асертивності.

Ключові слова: емоційне благополуччя, тривожність, педагогічна підтримка, подолання тривожності, психотерапевтична позиція педагога.

Meshko H., Dr. of Pedagogical Sciences, Prof.; Meshko O., Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Ukraine

ANXIETY AS A SUBJECTIVE MANIFESTATION OF STUDENTS' EMOTIONAL DISTRESS DURING THE WAR

Abstract. The study is devoted to the problem of emotional distress of students during the war and anxiety as its subjective manifestation. Different approaches to the interpretation of the concept of “anxiety” are analyzed. Based on the results of the research, which showed a decrease in the emotional well-being of students and an increase in their anxiety, the aspects of teachers' activities related to support students during the war and overcome their anxiety are identified. It has been